

GEMENSAMT I BARRUD

Ett hemman (kalla det en by, om ni vill) som Barrud, har genom tiderna haft en hel hopar ägare till större och mindre delar av stamhemmanet 1/1 mantal. Gärdesgårdar och stenmurar har markerat gränserna och alla har varit väl medvetna om vad som var ditt och mitt. I dag är gärdesgårdarna borta, medan stenmurarna ligger kvar, där de har legat i sekler.

Några har haft mark i direkt anslutning till sjön Unden, några har haft en egen liten sjö på sin mark och några har haft en bäck som flutit fram på ägan. Alla har, oavsett läge, haft rätt att fiska i Unden. Det var i mitten av 1800- talet, i samband med det laga skiftet, som den framtida byn formades. Då fick några flytta bort från den trånga bygatan, medan andra fick bo kvar i byns centrum. Före den tiden hade skogen varit allas egendom, utan några gränsmarkeringar. Efter det laga skiftet hade alla åkermark, ängsmark och skogsmark.

Kvarnbäcken var i dåtiden viktig för Barrud. Dess vatten kunde ingen äga. Rinnande vatten kunde omvandlas till energi. Och det gjorde man. Det fanns flera kvarnar och det fanns ett sågverk som drevs av Kvarnbäckens rinnande vatten. Ingen kunde säga: Jag äger Kvarnbäcken. Dess vatten var allas och ingens. Kvarnarna och sågverket ägdes däremot av någon (några).

Vägarna i byn var allas egendom, liksom holmarna (utanför Barruds ägor) i sjön Unden. Därutöver fanns (och finns) det mark som ägdes av alla. Dessa samfälligheter är markerade på följande kartor (från laga skiftet 1848- 1850):

Vallgatan, från nuvarande Bönhuset upp till storskogen, använde alla (som namnet visar) då kreaturen vallades till bete på skogen.

Trekantens, i anslutning till Carlssönernas ställe, användning är oklar, men en samfällighet var det då och är det nu.

Grusgropen behöver ingen närmare förklaring. Grus behövde alla i olika sammanhang.

Lertaget, innanför Lerhamnsviken, var också värdefullt, som komplement till grusgropen. Med grus och lera kunde man mura. Namnet "Lerhamnen" antyder väl att man skeppade lera därifrån.

Barrudsborna hade sina båtar och fiskedon i båthus vid Notängen.

Alla de här samfälligheterna stadgades det om i det laga skiftet 1848- 50 och alla, utom en, har överlevt alla tidens skiften i mer än 150 år.

EN FÖRRÄTTNING I BARRUD ÅR 1941

År 1941, den 22 augusti, inställde sig undertecknad, extra lantmätare, på förrättningsstället och hade infunnit sig: Skiftesgodemännen Herman Davidsson i Stenberget och Sven Persson i Backerud samt följande sakägare:

Axel Fransson, ägare av Barrud 1:9

Gustaf Eriksson, jämte hustrun, ägare av Barrud 1:10 och 1:16

Valfrid Persson, jämte hustrun Elsa Matilda, ägare av Barrud 1:13, 1:17 och 1:18

August Karlsson, jämte hustrun, ägare av Barrud 1:12 och 1:14

Gustaf Värn, ägare av Barrud 1:4

Per Adolf Karlsson. Delägare av Barrud 1:2 och 1:3

Dessutom hade till sammanträdet infunnit sig disponenten Gösta Djurberg, vilken förvärvat ett tomtområde från fastigheten Barrud 1:9.

Förrättningssökandena förklarade att avsikten vore att få den vid 1850 års laga skifte, för gemensamt behov undantagna båtplatsen vid sjön Unden, förflyttad till ett för ändamålet lämpligare ställe. Ifrågavarande samfällighet kunde på grund av uppgrundningar och olämpliga strandförhållanden, icke användas för sitt ändamål och använde delägarna numera östra delen av en söder om samfälligheten utskjutande udde, tillhörande fastigheten Barrud 1:9, som båtplats.

Ägobyttet hade nu dessutom aktualiserats därav att samfälligheten delvis sträckte sig in på det av disponent Djurberg förvärvade tomtområdet. Då Djurberg var angelägen att jämväl få denna del av samfälligheten in i sitt tomtområde, hade han förklarat sig villig att bekosta ägobyttet.

Efter besiktning på marken funno förrättningsmännen att det begärda ägobyttet skulle vara till avsevärd nytta för delägarna och kunde ske utan någons förfång, varför de prövade skäligen meddela tillstånd till detsamma.

Gösta Djurberg var son till den kapten Djurberg som tillsammans med kapten Geijerstam (båda från Skövde) var pionjärer på Jotunheim under det tidiga 1900- talet. Snart delades den nya fastigheten i Notängen på mitten och den östra delen beboddes på 1940- och femtioalet av Gösta Djurbergs bror och hans familj.

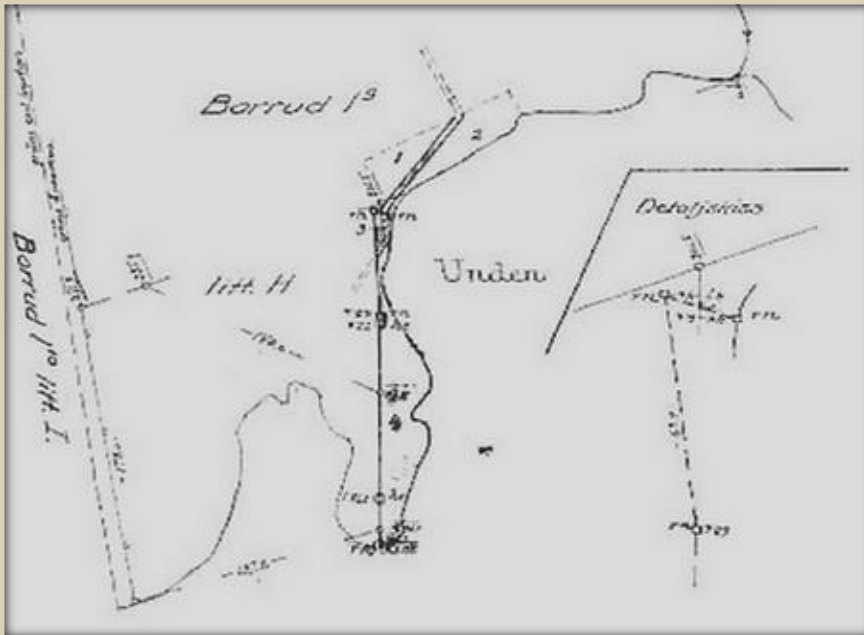
Jag skrev om det där markbyttet i "Carlssönernas Barrud" (2002) under rubriken "BYTT ÄR BYTT". Den gången hade jag ingen personlig kommentar till affären, utöver att jag tyckte det var oartigt av den extra lantmätaren att inte nämna

fruarna Eriksson och Karlsson vid namn. De hette Hanna Eriksson och Emma Karlsson.

Nu, femton år senare, känns det nästan som en skyldighet att värdera affären. Var den bra för ägarna i Barrud? Ja! Var den bra för familjen Djurberg? Ja, mycket bra! Var den bra för senare tiders Notängare? Ja, det är klart!

Här ser vi den kartskiss som lantmätaren Per Söderpalm ritade år 1941:

Ännu en kartbild. Den ekonomiska kartan från 1985:

